

De Kring

De Kring

Frans le Fèvre

Schrijver: Frans le Fèvre
Omslagontwerp: Frans le Fèvre
ISBN: 9789465123028
NUR: 300
© Frans le Fèvre
Eerste druk: 2016
Tweede druk: 2024

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Het verleden is niet denkbaar zonder het heden

Elke overeenkomst met personen, situaties of locaties in de werkelijkheid berust op puur toeval.

1.

Ik moet toegeven dat ik nogal overvallen was door het telefoongesprek. Het gebeurde mij niet vaak dat een gesprek vis à vis of door de telefoon vreemd of verrassend voor mij was, ik had tenslotte al wat meegemaakt in mijn dagelijkse praktijk, maar dit had ik nooit kunnen bedenken.

Natuurlijk kende ik Henk Zuurman maar al te goed. Hij was in mijn herinnering een rijzige, zachtaardige, breedsprakige en tactiele, heel tactiele man. In zag hem direct voor mij. De vraag of ik hem kende, was ook eigenlijk overbodig geweest, zoals zo vaak gesprekken gevuld worden met overbodige woorden en zinloze vragen en vooral met betekenisloze, heel veel betekenisloze zinnen. Ik was er inmiddels aan gewend, voor zover dat overigens kon, want het stoorde mij nog altijd bovenmatig.

Ik kwalificeerde het altijd als gebabbel, als veel praten en weinig tot niks zeggen. Het leek de laatste tijd alleen maar toe te nemen. Het inhoudelijke gesprek leek vervangen door doelloos en betekenisloos gepraat, vooral tegen de ander en niet met de ander, en uitsluitend ter bevestiging van de eigen status en het eigen ego. Zelfbevestiging door taal, ik klets dus ik besta. Ik vond het inmiddels pathetische vormen aannem-en. Descartes moest zich in zijn graf keren.

Vragen was daardoor inmiddels bijna een betekenisloos onderdeel van de gespreksvorm geworden, het was allang niet meer de weg naar wijsheid en naar de kennis.

Ik herinnerde me nog uit mijn jeugdtijd hoe mijn moeder aan het einde van de schooldag wanneer ik thuis was gekomen en wij samen thee dronken, altijd wilde weten of ik die dag nog een goede vraag had gesteld. Een goede vraag, een per dag, meer was niet nodig om te kunnen groeien in kennis en in wijsheid.

Het was mij altijd bijgebleven. Het stellen van een goede vraag is een niet te onderschatten vaardigheid in de ontwikkeling naar een erudiet en zinvol leven.

Niet een vraag stellen vanwege het antwoord, maar juist vanwege de vraag zelf. Dat kon alleen maar als je een opmerkelijke geest had. Vragen verheven tot ultieme kunstvorm.

Hoe vaak reageerde de massa niet op een vraag met de repliek dat het een goede vraag was, maar dat deze niet eenvoudig te beantwoorden was. Dat de meerderheid van de mensheid ook nog vaak denkt dat je een vraag stelt vanwege het antwoord, paste maar moeilijk in mijn denkraam.

Zoals vandaag de dag veel opvattingen en stellingen van anderen moeilijk in mijn wereldbeeld pasten. Onnozelheid, napraterij en domheid waren tegenwoordig in gesprekken vaak leidend geworden. De wereld van de slogan. Het gesprek van vandaag gevoed door de krant, de reclame en de talkshow van gisteren. De middelmaat was aan de macht. Het resultaat was al langere tijd in onze samenleving zichtbaar, plaats voor denkers was er niet meer.

De vraag tijdens het telefoongesprek kreeg echter een geheel andere lading dan wat mijn moeder ooit had beoogd. Het telefoongesprek en de gestelde vraag bleken te werken als een tijdsmachine die mij als het ware met de lichtsnelheid terugvoerde naar mijn jonge jaren en naar alles wat mij in die periode had gevormd.

De naam Zuurman was mij natuurlijk niet onbekend en gaf absoluut geen vraagtekens, Zuurman was immers een van de vaste begeleiders van mijn jaarkring bij Het Gilde geweest. Ik had, als mijn geheugen me niet in de steek liet, kennis met hem gemaakt tijdens de allereerste samenkomst van de jaarkring van de nieuwe jeugdleden van Het Gilde, waartoe ook ik toen behoorde.

Dat was in het jaar geweest waarin ik automatisch via mijn ouders was toegetreten tot Het Gilde als jeugdlid. Met de andere kinderen van de ouders die ook dat jaar waren toegetreten, hadden we toen samen die betreffende jaarkring gevormd zoals dat, wat mij later bleek, binnen Het Gilde gebruikelijk was.

Langzaam liep ik naar een van de ramen van mijn kantoor en staarde zonder gedachten naar buiten. Het was licht en fijn gaan regenen, de ontstane watermist werd door de zachte wind door de laan geblazen, als de vitrage die bij een openstaand raam soms zachtjes door de wind heen en weer wordt bewogen. Ineens wist ik alles weer goed en werd mijn geheugen wakker.

Het was de jaarkring waarvan toen ook Hendrik Valstar, mijn beste vriend uit die jaren, lid was geworden, ik wist dat weliswaar niet meer zo gedetailleerd, maar de gebeurtenissen daarna stonden mij nog redelijk helder voor de geest. Hoe lang was het nu trouwens geleden dat ik Hendrik Valstar voor het laatst had gezien, laat staan had gesproken? In ieder geval moet een van de laatste ontmoetingen tijdens onze middelbare school periode zijn geweest, of wellicht toch nog iets later. Had ik hem nog bij een reünie van Het Gilde, die ik overigens zelden bezocht, gezien? Ik kon het mij niet meer goed herinneren, wellicht was het een vluchtige ontmoeting geweest die geen indrukken had nagelaten.

Van Zuurman wist ik het zeker niet meer. Die was ik, wat ik overigens niet betreurde, al vrij snel uit het oog verloren. Ik kreeg, ook nu weer nog steeds geen prettige beelden bij de naam Zuurman, waardoor wist ik niet.

Het moet dan ook zeker vele jaren, zelfs in de orde van tientallen jaren, geleden zijn geweest, want ik moet het contact met Hendrik feitelijk direct na het gymnasium, waar wij allebei het middelbaar onderwijs hadden gevolgd, volledig zijn verloren, ik kon mij geen enkele ontmoeting meer scherp herinneren, hoewel ik aan de reünie toch nog twijfelde.

Wat mij wel te binnen schoot, was dat Hendrik ergens in het buitenland was gaan studeren, maar waar en wat, dat wist ik werkelijk niet meer. Ik dacht ook nog te weten dat Hendrik enige jaren daarna voor Het Gilde in het buitenland had gewerkt aan projecten van verschillende jaarkringen, in de

ontwikkelingshulp of zoiets, als ik mij niet vergiste. Misschien in een van die hulpprojecten van Het Gilde, maar zeker was ik daar allerminst van. Ik had, meen ik, zoiets weleens gelezen in de berichten die Het Gilde regelmatig daarover publiceerde in hun magazine, dat las nog wel met enige regelmaat.

Hoewel ik een goed geheugen dacht te hebben, was het opvallend dat het geheugen toch kennelijk informatie vertroebelde en vervaagde of zelfs verloor als je deze niet regelmatig gebruikte, misschien ook omdat sommige herinneringen onaangename emoties met zich mee konden brengen. Kennelijk was dat selectieve vermogen ontwikkeld ter bescherming van de eigenaar van dat brein. Ik vond het trouwens geen storend verschijnsel en maakte mij dan ook geen zorgen over een opkomende predementie of een andere ziekte van de hersenen.

Hendrik had dat werk in het buitenland waarschijnlijk als een soort roeping, of misschien als een verplichting jegens Het Gilde en de mensheid gezien en gevoeld. Dat paste heel goed bij hem, hij had immers nogal eens de neiging al het leed van de mensheid op zijn fragiele schouders te willen nemen, zo herinnerde ik me nog goed. Een mooie eigenschap, maar wel een die meestal eindigt in teleurstelling en wanhoop. Het leed in de wereld is immers te groot en te zwaar voor welke schou- ders dan ook.

Het idee dat een hoogstaand ideaal, van welke aard dan ook verandering in de situatie van mensen zou kunnen brengen, had ik al lang geleden verlaten.

Voor mij was dat de typerende terreur van elk ideaal; het zou en het moest beter in de wereld en met de mensheid, hoe dan ook, al wist men bij voorbaat dat dit gezien de menselijke na-tuur onmogelijk was.

Ik had daarom ook niet zoveel op met mensen die op deze wijze idealen koesterden, meestal leidde dat tot intolerantie en fanatisme. Kritiek op de idealen van de idealisten was uit den boze en de niet-aanhangers werden al heel gauw ver-

ketterd, vooral als het niet uitsluiten van andersdenkenden een essentieel onderdeel van het ideaal was, hoe paradoxaal kan het zijn. Idealen eten bijna altijd hun eigen kinderen op, ik had dat altijd als zeer stuitend ervaren.

Op zich was het bijzonder dat wij, Hendrik en ikzelf, na onze jarenlange intense vriendschap tijdens onze jeugd en onze schooljaren, elkaar niet meer hadden gezien of gesproken en zelfs geheel uit het oog waren verloren. Er was ook geen echte aanleiding meer geweest voor het bestendigen van het contact na die tijd.

Door onze studies en werkzaamheden en onze verdere ontwikkeling waren we kennelijk uit elkaar gegroeid, zo gaat dat immers vaak met jeugdvriendschappen.

Kennelijk heeft een specifieke vriendschap slechts betekenis en waarde tijdens bepaalde fasen van de ontwikkeling in het persoonlijke leven van de vrienden, was mijn snelle maar houtsnijdende conclusie.

Was Hendrik inmiddels getrouwd, had hij een gezin? Eigenlijk had ik volstrekt geen actuele kennis over hoe het leven van Hendrik zich verder had ontwikkeld. Ik vermoedde dat dit weleens geheel wederzijds zou kunnen zijn. Na onze middel-bare school hadden we, zoals dat vaak het geval is, allebei een andere weg ingeslagen zonder broodkruimels te strooien.

Het Gilde, Het Gilde Pax Mondii, soms ook GPM genoemd, een min of meer geheim en zeer gesloten syndicaat, was de rode draad geweest die onze levens in die tijd had verbonden. Via onze ouders, die zelf actief lid waren geworden van Het Gilde, hadden we elkaar leren kennen.

Onze tegengestelde karakters hadden, als waren zij de noord-pool en zuidpool van een magneet, een sterke aantrek-kingskracht op elkaar gehad.

Ik was toen al zeer extravert met een overdosis aan zelf-vertrouwen. Ik was goed gebekt en was altijd keurig

verzorgd en ik kon van jongs af aan uitstekend voor mijzelf zorgen. Daarbij kwam ik uit een familie met een lange academische traditie, dus dat ik uiteindelijk academisch ging studeren, was niet anders dan normaal, bijna voorbestemd zou ik nu zeggen. Mijn familie was bovendien niet onbemiddeld. Ook kon ik met iedereen goed overweg, en was sociaal zeer beweeglijk en heel vaardig.

Hendrik daarentegen was stil en teruggetrokken, hij zag er altijd wat slordig gekleed uit, alsof hij in diezelfde kleren die hij overdag droeg de nacht ervoor had geslapen.

Hij kwam uit een arbeidersgezin, zoals ze dat toen noemden. Hij mengde zich niet graag in gezelschap en leek last te hebben van een aantal fobieën, zeker een sociaal fobie. Dat was des te opvallender daar Hendrik zeer intelligent was en daardoor eigenlijk niemand in een gezelschap hoefde te vrezen. Hij had, misschien door deze combinatie van eigenschappen, een licht negatief zelfbeeld.

Onze vriendschap had een positief effect op Hendrik, waardoor de negatieve aspecten van zijn karakter minder naar buiten traden en zijn zelfbeeld op den duur steeds positiever werd. Het had echter ook effect op mij, mijn scherpe kanten werden door onze vriendschap langzaam iets ronder en zachter. Misschien was het daardoor dat onze vriendschap zo diep en intens was en lange tijd stand hield.

Wij waren in de intimiteit van onze vriendschap, op vele terreinen, aan elkaar gewaagde gesprekspartners. Wij hadden al vroeg een brede algemene belangstelling en daardoor ook een goede ontwikkeling, die helaas schril afstak tegen die van onze leeftijdgenoten, dat merkten we telkens weer. Wij prikkelden elkaar en daagden elkaar uit, hetgeen onze ontwikkeling kennelijk versnelde.

Wel voelde ik me met enige regelmaat de hoeder van mijn vriend, zonder dat dit overigens tot ingewikkeldheden of ongelijkwaardigheid leidde, Hendrik liet dit veelal eenvoudigweg toe. Het kwam hem wel goed uit en ik had er eigenlijk geen last van.

Ik was ook veel sneller geïnteresseerd geweest in de andere sekse dan Hendrik, getuige mijn vroege relatie met Margriet, een van de meiden van onze jaarkring.

Ik had eigenlijk geen beeld van de seksuele belangstelling van Hendrik gehad, we hadden het er ook nooit over gehad. Waarom wist ik niet, overigens vond ik dat niet belangrijk in het kader van onze vriendschap. Nu, in het nazien, lijkt mij dat eigenlijk wel een echt jongensonderwerp.

Ik had over alles een uitgesproken opvatting, terwijl Hendrik de zaken altijd veel genuanceerder benaderde. Dit gaf ons altijd een uitgangspunt voor onze talloze gesprekken.

In tegenstelling tot Hendrik, die zich geheel in Het Gilde en zijn idealen had gestort, was ik, naar mate ik ouder werd, op steeds grotere afstand van Het Gilde komen te staan. Dat had vooral te maken met mijn onvermogen om over het verschil heen te stappen tussen het passievol gecommuniceerde ideaal van Het Gilde en het handelen van sommige van haar vooraanstaande leden in de dagelijkse praktijk.

Ook had ik mij gaandeweg steeds vaker gestoord aan het gedrag van de toenmalige deken, de hoogste gezagdrager van Het Gilde. Ik kon dat gedrag niet verenigen met de hogere doelstellingen van Het Gilde. Heel veel bleef steken in de vorm en er was weinig inhoud. Veel wat en hoe en nauwelijks nog waarom.

Het had mij al vroeg bepaald bij de zinloosheid van idealen. Je kon beter een gedegen visie op mens en maatschappij hebben dan een ideaal dat slechts gedragen werd door kortzichtigheid en uiteindelijk slechts meehielp aan de zich bij veel idealisten ontwikkelende persoonlijke teleurstelling.

Status en macht waren toch bijzondere fenomenen, waarom vervormen ze toch vaak het gedrag van de machthebbers? Zou het dan toch waar zijn dat macht corrupteert? Ik wist het niet, maar ik had het maar al te vaak zien gebeuren. De praktijk bleek meer dan weerbarstig.

Een ander aspect dat mij steeds verder van Het Gilde had verwijderd, was het misvormend effect dat de collectiviteit

van Het Gilde kennelijk had op de persoonlijkheid van het individu.

Zaken of gebeurtenissen waar je als individu zeker moeite mee zou hebben of waar je een uitgesproken andere visie op had dan anderen, en zeker een andere visie dan die van de leiding van Het Gilde, werden vaak onbarmhartig maar nauwelijks merkbaar in het collectief gesmoord. Eenvormigheid was de maat.

Ook was het bijna onmogelijk gebleken om een kritische houding aan te nemen binnen Het Gilde. Veel gezagsdragers schoten onmiddellijk in de verdediging en verlieten onmiddellijk het zo verheven ideaal om vervolgens de criticasters te vuur en te zwaard te bestrijden. Het was mij steeds minder gaan bevallen, het ideaal heiligde kennelijk de middelen, ik vond dat een moeilijke paradox.

Soms leek het erop dat iedereen binnen Het Gilde gelijk dacht, wat natuurlijk onmogelijk was. Want, als iedereen gelijk denkt, denkt immers niemand meer.

Het was mij steeds meer gaan opvallen en daardoor ook steeds meer gaan tegenstaan. Ik weigerde om daaraan toe te geven en bleef zonder concessies trouw aan mijn eigen opvattingen en inzichten en liet deze niet vervangen door andere denkbeelden omwille van het geheel.

Uiteindelijk vervreemde mij dit van Het Gilde, zo zelfs dat het contact met Het Gilde en zijn leden vandaag de dag inmiddels tot het absolute minimum beperkt bleef.

Hoewel Hendrik dit alles zeker ook moet hebben ervaren, daarvoor was hij te intelligent, was dat voor hem kennelijk nooit een springend punt geweest of geworden.

Kennelijk bood Het Gilde Hendrik iets dat ik niet had ontdekt. Als ik er weleens een kritische opmerking tegen hem over had, werd deze door Hendrik altijd en onmiddellijk genuanceerd en soms zelfs goed gepraat.

Dit verschil van opvatting over Het Gilde had waarschijnlijk mede effect gehad op de uiteindelijke divergerende ontwikkeling van onze vriendschap, was zo mijn conclusie.

En nu ineens dit bijzondere telefoontje. Ik was er behalve door overvallen ook zeer door verrast geweest, vooral omdat het niet Zuurman zelf, maar de dochter van Zuurman was geweest die mij had benaderd.

Zij stelde zich voor als Els Grinstra en vertelde direct aan het begin van het gesprek dat zij de dochter van Zuurman was, ik had even nodig gehad om in de drukte van alle dag de naam te plaatsen. Ook had ze een zeer zwoele stem door de telefoon, daardoor had het bij mij de ouverture kunnen zijn naar opko-mende begeerte, ware het niet dat het korte telefoongesprek met haar mij niet had gerustgesteld en de inhoud mij tenslotte volledig in beslag had genomen. Waarom kon ik niet zo goed zeggen.

Zij had mijn professionele hulp ingeroepen omdat haar vader, Zuurman dus, na een ingreep in een ziekenhuis was overleden. Haar connectie met Het Gilde had haar bij de keuze geholpen. Zij wilde daar graag met mij van gedachten over wisselen omdat haar en de familie daarbij iets dwars zat. Toen had ik begrepen waarom Els belde en niet haar vader.

Het had een sinister en onduidelijk gevoel bij mij achtergelaten, temeer daar Els verder de achtergrond van het onderwerp van gesprek niet wilde prijsgeven en het zeker niet over de telefoon, zoals zij zei, met mij wilde bespreken. Dat vond ik overigens heel opmerkelijk, je mocht toch verwachten dat een advocaat, ook al was iets via de telefoon tot hem gekomen, dat vertrouwelijk zou behandelen. Kennelijk vond zij het belangrijk om de toelichting in een persoonlijk gesprek te doen.

Routinematig had ik haar doorverbonden met mijn secretariaat om een afspraak te laten vastleggen. Wij zouden volgende week op mijn kantoor de afspraak hebben, zo had ik later van de secretaresse begrepen.

Ik wist niet zo goed of ik nu uitzag naar onze ontmoeting, toch was ik inmiddels meer dan nieuwsgierig en zeer

geïnteres-seerd geraakt in het onderwerp van het gesprek, overigens wel vanuit mijn professie, echter toch ook omdat het de dochter van Zuurman betrof. Bovendien merkte ik dat ik benieuwd was naar de vrouw die de zwoele stem bespeelde, het zou de altijd aanwezige fantasieën in mij overbodig kunnen maken.

In tegenstelling tot Hendrik had ik niet zo'n goede band met Zuurman gehad, besefte ik nogmaals, maar dat mocht hier niet meewegen. Ik had hem altijd een wat zijige, zachte en zeurderige man gevonden.

Zuurman was ook een man van de lange monologen die waarschijnlijk uitsluitend voor hemzelf bedoeld waren en ook alleen door hem werden begrepen, zo leek het vaak.

Ik wist nog dat ik altijd vrij snel afhaakte als Zuurman aan het woord was en dan aan andere zaken begon te denken. Ik had altijd een vreemd en unheimisch gevoel bij Zuurman gehad.

Ook wist ik nog dat de leden van de jaarkring de bijnaam 'Zuurtje' voor hem hadden bedacht, of dat met het gedrag van Zuurman had te maken of dat het zomaar een handige afkorting was in onze onderlinge taal, wist ik niet meer. Wat mij betreft paste Zuurtje prima bij Zuurman.

Zuurman had namens Het Gilde onze jaarkring onder zijn hoede gekregen en had met deze jaarkring een aantal project-en geleid. Ik herinnerde me met name nog het zomer-kamp in een astmacentrum in Frankrijk, het vredesproject met Palestijnen en Israëlieten, het waterputtenproject in Zambia en, als ik me niet vergiste, ook nog een vrouwenopvang-project in Bombay, nu Mumbai geheten.

Dat waren toonaangevende en in het oog springende project-en van Het Gilde geweest. Ik had alleen deelgenomen aan het zomerkamp.

Voor zover ik mij kon herinneren had Hendrik in al de project-en een rol gespeeld. Ik kon mij de jaartallen van de

projecten trouwens niet meer zo precies herinneren en deed er ook mijn best niet voor.

Ik was ook benieuwd of de dochter op de vader leek, hoewel ik de beeltenis van Zuurman niet zo goed meer voor de geest kon halen, laat staan op mijn netvlies kon toveren. Het was immers al een forse tijd geleden, meer dan vijftwintig jaar zeker, schatte ik snel in. Ik had vast nog ergens een foto waarop Zuurman vereeuwigd was, die zou na de ontmoeting met Els mijn nieuwsgierigheid wellicht kunnen bevredigen. Eigenlijk interesseerde het me ook geen lor, bedacht ik bijna gelijktijdig, die inspanning was Zuurtje helemaal niet waard. Wel bleef mijn nieuwsgierigheid naar Els en haar verhaal uitgaan. Intrigerend vond ik dat een telefoongesprek je zover in je verleden kon doen teruggaan.

Na het gymnasium was ik rechten gaan studeren, volgend op die studie was ik gepromoveerd op een onderwerp betreffende medisch recht en het ethisch acteren van zorgverleners in de gezondheidszorg. Het was in die tijd een opvallende keu-ze geweest voor een promotieonderwerp. Ik had daarop ook wel kritiek gekregen, met name binnen mijn familie. Het handelen van geneesheren stond toen maatschappelijk nog nauwelijks ter discussie en als er al iets in het doen en laten van medici was dat het daglicht slecht kon verdragen, dan handelde de beroepsgroep dat liever zelf en vooral binnenskamers af. Wellicht omdat het een elite was die ging over leven en dood waren er weinig kritische opmerkingen over hun handelen en dat werd trouwens ook nauwelijks geaccepteerd.

Ik bleek echter een vooruitziende blik te hebben gehad, of het lot was mij gunstig gezind geweest, want de laatste jaren was er, misschien mede door de invloed van het Angelsaksisch denken over aansprakelijkheid, op dat gebied een andere wind in de samenleving gaan waaien.

Als het ging over het handelen van medici en andere zorgver-leners was er meer en meer de roep om openheid en transparantie, zonder overigens de positie en verantwoor-delijkheid van de professionals in twijfel te trekken.

Het was niet alleen een roep om gelijke behandeling van de aansprakelijkheid van diverse beroepsgroepen in de samenleving, maar ook de behoefte aan helderheid over een eventuele strafrechtelijke vervolging van daden die nadruk-kelijk schade hadden toegebracht aan het individu of aan de samenleving, zoals dat trouwens voor elke andere burger ook zou gelden.

Het was heel duidelijk dat de medici daar zelf minder van geporteerd waren dan het publiek. De doctoren hadden lange tijd alles in het werk gesteld om hun vermeende bijzondere positie en rechten te behouden. Kortom als slagers keurden zij graag hun eigen vlees.

In de jaren na mijn promotie was ik er in geslaagd een zeer succesvol advocatenkantoor op te zetten. Het kantoor, **“Desmit en partners”**, was met name gespecialiseerd in medische zaken. Het betrof niet alleen medische fouten en medische missers maar ook problemen van bijvoorbeeld werkgevers met zieke werknemers.

Vaak vertegenwoordigde het kantoor echter ook mensen die door ziekte problemen hadden gekregen met uitkeringsinstanties, zoals overheden en verzekeraars. Het kantoor was dan ook breed gespecialiseerd in problemen die waren ontstaan door aandoeningen, ziekten of medisch handelen van artsen en andere zorgver-leners.

Ik had met mijn praktijk inmiddels een behoorlijke landelijke bekendheid en een stevige reputatie opgebouwd. Die repu-tatie was gebaseerd op een aantal zaken dat uitgebreid de me-dia had gehaald. In deze zaken had ik professioneel, hard en vaak meedogenloos, maar wel binnen de kaders van de wet, de geneesheren en hun instituties

aangepakt en had ik ervoor gezorgd dat zij de gerechtigheid die de wetgever voor ogen stond, niet ontliepen.

Mijn optreden was toen de aanleiding geweest dat behalve de inspectie voor de volksgezondheid, ook justitie eigenlijk voor het eerst openlijk naar buiten traden en in actie kwamen waar het onjuist handelen van medisch specialisten betrof.

Het werd toen voor iedereen duidelijk dat er strafrechtelijke consequenties konden zijn bij onjuist of onoordeelkundig medisch handelen, waarbij overigens de redelijke risico's van ingrepen natuurlijk niet uit het oog werden verloren.

Hierdoor had ik niet alleen veel vrienden, maar ook vijanden gemaakt. De laatsten waren natuurlijk vooral te vinden in medische kringen. Als mijn kantoor zich met een zaak inliet, dan gingen bij de medisch specialisten en hun instituties zoals ziekenhuizen inmiddels alle alarmbellen rinkelen.

Ik was mede daardoor regelmatig als schrijver of geïnterviewde in kranten en tijdschriften te vinden, ook schuwde ik de radio en televisie niet om mij te profileren als opinieleider. Het was zeker niet overdreven mij een BN'er of te wel een bekende Nederlander te noemen, dacht ik weleens ironisch, gelukkig kon ik nog anoniem over straat gaan.

Hoewel ik een partner heb, kun je eigenlijk wel stellen dat ik met mijn werk getrouwd ben. Mijn vrouw Margriet, die ook rechten heeft gestudeerd, heeft binnen de rechterlijke macht haar eigen carrière opgebouwd.

Ik ken haar al sinds mijn jeugd vanuit Het Gilde. Zij werkt nu als rechter bij een rechtbank. In die hoedanigheid is zij vaak een bruikbare maar ook kritische sparringpartner voor mij, zeker bij complexe en unieke zaken.

Ik ben zeer tevreden met wat ik door hard werken heb bereikt, het geeft mij niet alleen voldoening maar ook het nodige aanzien en daar ben ik zeker niet ongevoelig voor gebleken.

Door het telefoontje van Els Grinstra bedacht ik dat ik in het verleden toch nog weleens aan mijn vriendschap met Hendrik Valstar had gedacht en dat ik het jammer had gevonden dat we de periode van verdere ontwikkeling en carrière niet samen als vrienden hebben kunnen meemaken. Het lag echter wel in de lijn van de verwachtingen, met name de laatste periode van onze vriendschap en samenwerking binnen Het Gilde was het verschil in interesse en zingeving tussen ons maar al te duidelijk geworden.

Bij Hendrik stond de medemens duidelijk anders in het vaandel dan bij mij. Het was mij niet duidelijk waardoor dat precies kwam, behalve de karaktersverschillen, zal ook zeker onze afkomst een rol hebben gespeeld.

Hendrik was om een of andere reden ook veel sterker gebonden aan Het Gilde gebleven dan ikzelf. Dat had zeker met onze karakters te maken, maar ook speelden onze verschillende ambities een rol. De reünies van de jaarkring had ik de laatste jaren nog maar zeer spaarzaam bezocht, ik herinnerde me slechts een keer. Wel was ik met enige regelmaat nog te vinden geweest op de thema-avonden die Het Gilde organiseerde, heel soms zag ik Hendrik dan, maar dat was werkelijk zelden gebeurd. Eigenlijk hadden we elkaar daar nooit meer echt gezien, laat staan gesproken. Het leek er eerder op dat wij elkaar om onduidelijke reden ontweken.

Hendrik vond veel erkenning en steun binnen Het Gilde, zo was mij gebleken. Het leidde bij Hendrik tot een zekere mate van afhankelijkheid van de andere leden van Het Gilde. Ik had die erkenning en steun veel minder nodig, ik wenste trouwens boven alles onafhankelijk te zijn en vooral te blijven. Ik geloofde vooral in mijzelf.

Ik bleef nog lang nadenken over het zo onverwachte telefoontje, maar veel kon ik er niet mee. Het had geen zin het komende gesprek nu zelf te gaan invullen, bedacht ik.

2.

Al vroeg in de avond was ik met mijn ouders vertrokken. Zoals altijd, mijn ouders voorin en ik achterin op de vertrouwde plek, links achter de bestuurdersstoel, waar deze keer mijn moeder zat. Ik was het enige kind van mijn ouders, waarom wist ik niet. Ik had dat altijd onprettig gevonden sinds ik mij er bewust van was dat ik geen broers of zussen had.

Een broer of zus had mij wel wat geleken, dat vond ik vooral toen ik ouder werd. Je bent toch iemand anders als je de broer van iemand bent. Thuis was het overigens nooit een onder-werp van gesprek geweest, ook niet als ik het feit weleens voorzichtig aanroerde, kwam er geen reactie van mijn ouders. Het zou misschien het gevoel van falen van een van mijn ouders hebben kunnen versterken, soms zijn er vreemde redenen voor triviale zaken.

'We gaan vanavond naar Haarlem', had mijn moeder als mededeling voor het vertrek gezegd. Mijn moeder was altijd zakelijk en vooral kortaf. Dat had zo z'n voordelen, maar het gaf mij ook weleens een ongemakkelijk gevoel.

'Gaan we ergens op visite?', was mijn reactie geweest op een toon waarin de aanwezige tegenzin klonk.

Visite was namelijk meestal het geval als ze onverwachts vertrokken, want voor mij was het vertrek nogal onverwacht geweest. Mijn ouders hadden er een gewoonte van gemaakt om altijd heel plotseling op visite te gaan bij kennissen of vrienden, als zij die behoefte kregen en niet waren uitgenodigd. Wat de vrienden ervan vonden, leek irrelevant. Waar-om dat altijd zo ging, wist ik niet. Mijn conclusie dat ze nu op visite zouden gaan, was dan ook niet geheel zonder grond. Later had ik vermoed dat die wijze van handelen vooral met het onregelmatige werk van mijn vader te maken moest hebben gehad. Die kon nooit van tevoren zeggen wanneer hij echt vrij was en dus voor visite beschikbaar was.

‘Nee, deze keer niet. We gaan naar een bijeenkomst van een soort vereniging, daar hebben wij twee weken geleden een uitnodiging voor gehad.’

‘Wat gaan jullie daar doen, stond dat misschien ook nog in die uitnodiging? En ben ik daarbij nodig?’

Ik wilde het dan ook wel precies weten. Mijn vraag verraadde nogmaals mijn tegenzin in dit evenement.

‘Ja, het is een soort kennismaking met die club. Je vader en ik hebben er over gesproken en we willen er misschien lid van worden. Het idee achter de vereniging spreekt ons wel aan. Het lijkt ons zeker verstandig dat je meegaat, wat moet je trouwens alleen thuis doen?’

‘Maar wat doen ze dan?’

Ik was er niet echt gerust op, ik hield niet zo van die plotselinge ideeën en acties van mijn ouders. Niet altijd had ik daar goede ervaringen mee.

‘Dat weten we natuurlijk pas als we daar zijn geweest, het is immers een kennismaking, slimmerd.’

Mijn moeder klonk ongeduldig, dat had ze vaker. Het was een liefdevolle maar ook zeer temperamentvolle vrouw. Ik had er een hekel aan als ze zo tegen me deed maar ik was er inmiddels vertrouwd mee geraakt. Overigens handelde zij altijd dit soort gesprekken met mij af, mijn vader bemoeide zich er nooit mee.

Zelf vond ik mijn vraag trouwens alleszins gerechtvaardigd. Ik nam namelijk aan dat je zoiets toch wel in zo’n brief vermeldde. Kennelijk was er geen trek bij mijn moeder in een verder debat hierover. Ik legde mij erbij neer en drong niet verder meer aan.

Het was een korte rit geweest van Velsen-Zuid, waar wij woonden, naar Haarlem. De fijne sneeuw die viel, kwam haast onmerkbaar uit de lucht, daardoor leek het alsof we door matglas keken.

Het was een rustige winteravond, hoewel je de aankomende vorst kon ruiken. Op de takken van de bomen manifesteerde het vocht uit de lucht zich als een dun laagje kleine kwetsbare kristallen. Ik hield van dit weer.

De introductiebijeenkomst was in het gebouw waar Het Gilde - zo heette de vereniging, dat wilde mijn moeder nog net kwijt - alle samenkomsten voor deze regio hield, zo was mij later gebleken. Er waren vier van dergelijke locaties van Het Gilde verspreid over het land. Ze werden aangeduid met de vier hoofdwindrichtingen. Deze vergadering was dan ook in Gilde West, zoals het gebouw werd genoemd. Mijn ouders waren uitgenodigd om toe te treden tot Het Gilde, zo had ik later tijdens de reis er naar toe van mijn moeder gehoord. Ze hadden het dus niet zelf bedacht, dat vond ik in ieder geval een geruststelling.

Pas veel later was het mij duidelijk geworden dat het toetreden tot Het Gilde overigens geen sinecure was en dat het soms een half jaar kon duren voordat het lidmaatschap definitief zijn beslag kreeg, tot die tijd was je, zoals dat heette, voorgesteld lid.

Er was een streng selectie- en ballotagebeleid bij Het Gilde, daar gingen de leden ook prat op. Niet iedereen kon dan ook zomaar binnenkomen en lid worden, later had ik begrepen waarom.

Je kon uitsluitend op voorspraak van twee andere leden toetreden. Bijzonder daarbij was dat je altijd door anoniem gehouden leden werd voorgedragen, omdat de leden die de betreffende voordracht deden, dienaangaande gehouden waren aan de belofte omtrent geheimhouding zoals die binnen Het Gilde gold. Slechts volwassenen konden overigens toetreden als lid.

De vraag of je belangstelling had voor het lidmaatschap werd consequent schriftelijk afgehandeld en ook anoniem gesteld. De uitnodigingsbrief was slechts ondertekend met "Het Gilde Pax Mondi", de officiële naam van Het Gilde.

Ik had die brief later van mijn ouders mogen inzien. Het leek een soort document zoals ik dat uit geschiedenisboeken over de gouden eeuw wel kende betreffende officiële zaken, keurig met een zegel en een lintje.

In de brief werd aangegeven dat twee leden van Het Gilde jou hadden voorgedragen omdat het vermoeden bestond dat je geschikt was als lid en ook, en dat was heel belangrijk, een nadrukkelijke bijdrage zou kunnen leveren aan de continuïteit en doelstellingen van Het Gilde.

Het was overigens gebruikelijk dat als het voorgesteld lid een gezin had, dit verondersteld werd te zijn betrokken in de uitnodiging voor het lidmaatschap en dat de eventuele minderjarige kinderen daardoor automatisch jeugdlid zouden worden. Kortom als kind had je niets te willen. Het was net als bij ouders die verhuisden, de minderjarige kinderen gingen altijd gewoon mee. Vragen of protesteren was zinloos.

De voorgestelde leden moesten overigens direct aan allerlei eisen voldoen want er waren zeer duidelijke verplichtingen verbonden aan het lidmaatschap. De belangrijkste waren de volstreekte geheimhouding betreffende het lidmaatschap jegens derden en een substantiële financiële bijdrage waartoe men zich verplichtte.

Dit laatste kon oplopen tot wel tien procent van het jaarsalaris. Hierdoor was Het Gilde een vermogende organisatie geworden, die middelen waren noodzakelijk om de gestelde doelen te bereiken en de continuïteit te waarborgen..

Met name de geheimhouding was een bijzonder kenmerk van Het Gilde. Eigenlijk was het een zelf opgelegde discipline, want er waren geen documenten die dienaangaande moesten worden ondertekend en er was geen eed die moest worden afgelegd. Er waren bijgevolg ook geen vastgelegde sancties als de geheimhouding werd geschonden. Wel was er dan een vergadering van het presidium, het leidinggevend gremium van Het Gilde, om de

status van het betreffende lid opnieuw vast te stellen, soms deelden zij een waarschuwing uit en een keer was er sprake geweest van royement.

Hoewel de leden elkaar goed kenden en veel en vaak met elkaar overlegden en samenwerkten, werd buiten Het Gilde nooit over het lidmaatschap of over de interne zaken van Het Gilde gesproken op straffe van een bespreking door het presidium. Als de leden elkaar in het openbaar of op andere plaatsen ontmoetten, was Het Gilde nooit en te nimmer onderwerp van gesprek.

Deze code, waarvan je zou vermoeden dat die kwetsbaar was, hield al sinds de oprichting van Het Gilde zonder problemen stand. De leden hadden natuurlijk ook veel baat bij een dergelijke geheimhouding.

Elkaar bijstaan en dienen was namelijk een uit het lidmaatschap voortvloeiende morele en ongeschreven verplichting en was daardoor een uitermate voordelig positief aspect van het lidmaatschap. Je zou wel dom zijn om dat te verspelen door je niet aan de verplichting van die geheimhouding te houden!

Het was ook in dat licht niet verbazingwekkend dat zeer vooraanstaande mensen in de samenleving lid waren van Het Gilde, maar dat nooit openbaar beleden, het gevolg was dat de maatschappelijke invloed van Het Gilde niet onaanzienlijk was. Dat was overigens ook een van de nadrukkelijke doelstellingen, die binnenskamers ook regelmatig onderwerp van gesprek was. Het Gilde was feitelijk in staat het maatschappelijke debat mede te sturen in een door haar gewenste richting. Dit was een verborgen kracht van Het Gilde en dat moest vooral zo blijven.

De oprichting van Het Gilde Pax Mondii was, zo was mij al snel duidelijk geworden, een reactie geweest op de gruwelen van de Tweede Wereldoorlog. De stichters en de meeste leden van het eerste uur hadden veelal ernstig geleden en veel onrecht ervaren, meestal door de strijd die zij aan de

verschillende fronten hadden meegemaakt, maar ook door de bezetting van hun vaderland door een vreemde mogendheid en de vrese-lijke gevolgen daarvan, zoals uitsluiting, deportatie, internering, verkrachting en moord. Dat dit nooit meer zou mogen plaats vinden, was de stip op de horizon voor de stichters.

Het Gilde had slechts een bepalende basisgedachte als uitgangspunt, namelijk dat alle mensen gelijkwaardig zijn en een gemeenschappelijke evolutionaire oorsprong hebben, daar-door zijn mensen bij alles wat er gebeurt in essentie verwis-selbaar en is er geen reden voor uitsluiting van wie dan ook, op welke grond dan ook en behoort de aarde elk mens toe. Volgens dit uitgangspunt zou ieder mens dus de ander kunnen zijn.

In het moderne wereldbeeld was dit op z'n zachtst gezegd een bijzonder denkbeeld, omdat het bestaande en ook traditionele mens- en wereldbeeld vaak een bedreiging wilde zien in de ander en het andere en men daardoor delen van onze planeet voor zichzelf wenste te claimen. Het Gilde wilde met dit beeld afrekenen door de modus operandi van haar leden.

De stichters hadden een aantal doelen voor ogen gehad. In de eerste plaats wereldvrede, maar ook de gelijke verdeling van bronnen, welvaart en welzijn, die in hun ogen daarvoor nodig waren.

Het Gilde wilde dat bereiken door haar maatschappelijke invloed en door projecten te organiseren die de vrede zou bevorderen en de menswaardigheid zou verhogen. Deze projecten werden veelal door Het Gilde zelf gefinancierd en geleid en deze projecten werden meestal ook bemand door een aantal van de leden. De werkzaamheden waren veelal tijdelijk van aard en werden daarna overgedragen aan anderen, veelal de doelgroep van het project.

Binnen Het Gilde werd regelmatig met elkaar gesproken over de werkwijze van Het Gilde, over de inhoud van de doel-stellingen, over de keuze van de projecten en over de

idealen maar ook over de bereikte resultaten. Eveneens werden de speerpunten voor de maatschappelijke invloed vastgesteld.

Daartoe waren er tweemaandelijks samenkomsten met hun eigen rituelen en handelingen en speciale symbolische kleding voor de leidinggevenden. Het Gilde was vooral een hands-on organisatie, waarvan de leden regelmatig op verschillende plekken in de wereld te vinden waren. Vaak waren het ontwikkelingslanden of conflictgebieden, waar de projecten plaats vonden.

Het was niet druk op de introductiebijeenkomst, dat viel mij onmiddellijk op. Wel was het opvallend dat gezinnen deze avond in de meerderheid waren, er waren buiten mijzelf meer kinderen aanwezig.

Ik was bewust niet naast mijn ouders gaan zitten maar had een plekje gezocht aan de rand van een lange rij stoelen. Ik ging als ik samen met mijn ouders ergens was, vaker op een plek alleen zitten. Dat gaf mij altijd een bevredigend gevoel van zelfstandigheid. Ik zat op mijn gemak, de stoelen naast mij waren niet bezet en bleven dat vooralsnog ook.

Er stond die avond een milde maar langzaam in kracht toenemende noordoosten wind, ik was blij geweest dat we binnen waren. Het was aangenaam warm in de zaal en langs de muur vlak bij mijn zitplaats was een lange radiator van de centrale verwarming waar een aangename warmte van afstraalde.

De man die kennelijk de samenkomst zou leiden, liep met een dikke map onder zijn arm door het gangpad tussen de twee blokken stoelen naar voren en nam plaats achter een soort spreekgestoelte. Hij installeerde zich en sloeg de map open en keek onderzoekend de zaal in. Hij had een lange zwartbruine mantel over zijn schouders. De mantel was afgezet met een goudkleurige bies en op borsthoogte waren links en rechts symbolen op de mantel bevestigd, waarvan ik

niet zo snel kon zien wat deze voorstelden, het leken mij wapenschilden.

Kennelijk kon de man niet direct de benodigde papieren vinden, want hij bladerde driftig door de map. De atmosfeer in de zaal was bedompt en stoffig, dat laatste was te zien aan de weerkaatsing van het schaarse licht op de minuscuul kleine stofdeeltjes. Zij vormden willekeurige patronen, gediri-geerd door de luchtstroming in de zaal en door de zwaarte-kracht.

Juist op het moment dat de man achter het spreekgestoelte wilde beginnen, kwam er nog een drietal mensen gehaast binnen. Zo te zien ouders met hun zoon. Ze verontschuldigde zich luidruchtig bij de man achter de lessenaar en liepen in mijn richting, waarschijnlijk hadden ze de vrije zitplaatsen naast mij opgemerkt.

‘Zijn die plaatsen nog vrij?’

De man van het drietal wees op de lege stoelen naast mij.

‘Ja, die zijn nog onbezet, zoals u ziet.’

Ik reageerde ik wat onverschillig. Ik vond het een vraag voor de vorm, je moest blind zijn om het niet te zien.

Onhandig schoven ze voor mij langs als te late bezoekers in een theater. De man ging op mijn voet staan en verontschuldigde zich weer omstandig. Hij verspreidde de zweterige geur van haast. De vrouw daarentegen droeg een veel te sterk parfum, ik hield daar niet van, ik moest er altijd van hoesten hoewel ik er niet allergisch voor was, zo ook deze keer weer.

De spreker achter het spreekgestoelte was duidelijk geïrriteerd omdat hij moest wachten met zijn inleiding tot de drie hun zitplaats hadden ingenomen.

Hij kuchte nadrukkelijk in de veronderstelling dat dit het proces van plaatsnemen zou versnellen, het had echter geen enkele invloed op de snelheid van de handelingen.

Ik vond het gehele tafereel gemakkelijk. Waar zij hadden gelopen, waren wervelingen zichtbaar in de dwarrelende stofdeeltjes, het fascineerde mij.

Tussen mij en de jongen, waarvan ik nog steeds vermoedde dat het de zoon van de twee volwassenen was, waren nog acht stoelen leeg gebleven. Ik keek nadrukkelijk naar de jongen, maar die ontweek mijn blik.

De spreker begon aan zijn betoog. Ik luisterde niet echt, het leek mij taal voor volwassenen, ook was ik niet werkelijk geïnteresseerd. Ik probeerde nog steeds de aandacht van de jongen te trekken. Na enige tijd kruisten onze blikken en keken we elkaar kort aan. Ik gebaarde met mijn arm om hem uit te nodigen naast mij te komen zitten, wellicht kon ik dan zachtjes met hem praten, dat leek mij beter dan naar die saaie onbegrijpelijke toespraak te luisteren. De jongen begreep de code en verschoof, onder de goedkeurende blik van de man naast hem, bijna geruisloos in mijn richting. Na enige tellen zaten we naast elkaar.

De jongen was iets kleiner dan ikzelf, viel mij op. Ik had donker haar en de jongen blond haar, het was een opvallend zichtbaar en kenmerkend verschil tussen ons. Ik boog naar hem toe en fluisterde.

‘Ik heet Jacob Desmit, hoe heet jij?’

‘Ik heet Hendrik Valstar.’

‘Moest jij ook met je ouders mee?’

‘Ja, ik weet niet waarom, ze zouden het me thuis nog uitleggen.’

‘Ik geloof dat mijn ouders lid willen worden van deze vereniging. Waarom weet ik niet zo goed.’

‘Oh.’

‘Weet jij dan wat ze hier doen en waarvoor dit allemaal is?’

‘Nee.’

Even wist ik niet wat verder nog te zeggen. Het weer dat leek mij een onschuldig onderwerp.

‘Wat is het koud buiten hè, heb je al geschaatst?’

Er werd deze winter met tussenpozen al uitgebreid geschaatst op ondergelopen veldjes, weilanden, sloten en plas-sen die waren omgetoverd tot schaatsbanen.

‘Nee, ik hou niet zo van schaatsen, het is inderdaad wel koud. Ik zit liever binnen bij de kachel met een boek.’

De spreker stopte zijn betoog en keek van achter het spreekgestoelte en over zijn leesbril verstoord in onze richting en vervolgde even later, na een korte vermanende pauze, zijn oratie. De aanwezigen waren er kennelijk wel van onder de indruk, want zij luisterden aandachtig.

Af en toe stopte de spreker en wees naar een plaatje dat achter hem op een scherm werd geprojecteerd. In de twee bovenhoeken van alle geprojecteerde plaatjes waren dezelfde symbolen te zien als op zijn mantel.

Ik had geen boodschap aan de verstoorde blik van de spreker en fluisterde verder.

‘Hoe oud ben je, Hendrik?’

Ik probeerde nog zachter te fluisteren, maar dat bleek moeilijk, zo niet onmogelijk.

‘Ik ben twaalf en word gauw dertien, en jij?’

Hendrik siste het antwoord behoedzaam.

‘Ik ook, waar woon je? Woon je hier in de buurt?’

‘Nee, ik woon in IJmuiden. We zijn met de trein gekomen en van het station hier naar toe gelopen. We waren een beetje laat, zoals je zag.’

Hij moest lachen. Het gebouw van Gilde West was in Haarlem aan de Grote Houtstraat. Dat was niet ver van het station. Een kwartiertje lopen, schatte ik in.

‘Wat apart, want ik woon in Velsen Zuid. Dat ligt tegen IJmuiden aan.’

‘Dat weet ik natuurlijk. Was je ook met de trein?’

‘Nee, we zijn met de auto.’

‘Op welke school zit je, Jacob?’

‘Ik zit op de Jan Campert school, in Driehuis.’

‘In welke klas?’

‘In de zesde klas natuurlijk, ik ga na deze zomer naar het Gym-nasium. Op welke school en in welke klas zit jij?’

De spreker kuchte nog eens nadrukkelijker in onze richting. Hendriks vader keek ook vermanend naar ons, ik sloeg er geen acht op. Ik had de behoefte om aan Hendrik duidelijk te maken hoe het precies met mij zat en wilde ook van hem dezelfde informatie. Ik wist niet of dat wellicht het einde van het gesprek en van onze kennismaking zou betekenen.

‘Ik zit ook in de zesde klas, van de Theo Thijssen school in IJmuiden. Ik ga ook naar het gymnasium na de zomer, wel toe-vallig hè. Ik ben de enige van onze school en ik vind het best eng,’

Hendrik fluisterde inmiddels bijna onverstaanbaar.

‘Dat hoeft nu niet meer, want we gaan nu toch samen?’

Ik moest lachen.

Hendrik lachte terug.

‘Dat is waar, en wel leuk.’

Het leek Hendrik gerust te stellen.

Kennelijk was er, ondanks de vermaningen, toch geen aanleiding geweest bij Hendrik om het gesprek daarna direct te beëindigen, integendeel, ik had het vermoeden dat onze ontmoeting op het goede moment kwam. Ik vond Hendrik een aardige jongen en het was leuk dat hij en ik straks op het gymnasium al iemand kenden die niet van onze eigen lagere school kwam.

Verder werd er tijdens de samenkomst niet meer tussen mij en Hendrik gefluisterd, wel keken we elkaar af en toe betekenisvol aan.

Gelaten hadden wij naast elkaar zittend het einde van de toespraak afgewacht. Ik had Hendrik nog wel even gezegd aan het einde van de bijeenkomst en hij had de wens uitgesproken dat wij elkaar in het nieuwe schooljaar op het gymnasium gauw zouden ontmoeten. Dat zou anders gaan lopen, maar dat wist ik toen nog niet. Snel zocht hij zijn ouders op om naar huis te gaan.

Thuisgekomen hadden mijn ouders mij meegedeeld dat zij nu actief lid waren geworden van Het Gilde. Uitgebreid waren mijn ouders ingegaan op de mores zoals die binnen Het Gilde van toepassing waren. Het was duidelijk dat de verplichtingen die ze waren aangegaan ook op mij van toepassing waren, soms krijg je iets waar je niet om hebt gevraagd, was mijn wijsneuzerige reactie geweest.

Mijn ouders hadden heel nadrukkelijk aangegeven dat zij wel van mij verwachtten dat ik mij er aan zou houden en dat zij er ook op wilden kunnen rekenen. Waarom moeten kinderen toch altijd ouders gehoorzamen?

Ik had beloofd dat zij zich geen zorgen hoefden te maken, omdat ik wel begreep dat als ik tegen de regels zou zondigen, dit zou afspiegelen op mijn ouders. Dat wilde ik niet want ik hield van mijn ouders. Bovendien vond ik het ook belangrijk mijn belofte na te komen, zoals ik dat ook van anderen verwachtte. Het is voor mij ook nooit een probleem geweest.

Wel was ik verrast toen mijn ouders mij mededeelden dat ik van nu af aan geacht werd naar een maandelijkse gespreks-groep te gaan met kinderen van andere nieuwe leden. Het was gebruikelijk dat die kinderen dan een zogenaamde jaarkring zouden vormen, die de rest van het lidmaatschap een belangrijke functie zou vervullen. Zoiets als een dispuut bij een studentenverenigingen, hadden zij mij gezegd. Ik had overigens geen idee wat dat was. Ik wist niet of ik daar zin in had, maar ik kende mijn ouders, protesten hadden geen zin, want het zou wel geen punt van discussie zijn.

Wel bedacht ik dat ik wellicht Hendrik eerder en mogelijk vaker zou ontmoeten dan in het nieuwe schooljaar. Ik vond dit een minimaal lichtpuntje bij de beslissing die mijn ouders, zeer tegen mijn zin, voor mij hadden genomen.

3.

Ik was deze morgen later op kantoor dan ik wenste, het verkeer had behoorlijk tegengezeten. Dat gebeurde de laatste maanden overigens opvallend vaak, waardoor het werd veroorzaakt, wist ik niet, er zat geen patroon in. Ik had weleens overwogen om met de trein naar kantoor te gaan. Ik had het idee snel verlaten, dat zou te lastig zijn als ik zittingen of besprekingen buiten Utrecht, waar het kantoor van Desmit en partners gevestigd was, moest bijwonen. Het laatste kwam de laatste tijd namelijk regelmatig maar ook steeds vaker voor.

Sinds drie jaar was mijn kantoor in een oud statig patriciërs-huis aan de prachtige Maliebaan gevestigd. Voor die tijd was het kantoor in Hilversum gevestigd geweest, maar dat pand werd te klein en het was in mijn ogen inmiddels ook onvoldoende representatief geworden.

Dat was met het kantoor aan de Maliebaan wel anders, het oogde voornaam en bijzonder prestigieus. Vooral in de zomer was het in de rustieke brede laan aangenaam om te wandelen en zo je gedachten te ordenen. Ik deed dat regelmatig tijdens de lunchpauze, overigens alleen als ik daartoe in de gelegenheid was en ruimschoots de tijd had. Het was opmerkelijk dat het altijd een gunstig effect had op mijn werkzaamheden en humeur na de lunch, het was mijn collega's niet ontgaan, zij moedigden mij vaak aan om bij mooi weer even te gaan wandelen. Het was jammer dat de laatste jaren het autoverkeer in de laan ernstig was toegenomen, waardoor het mijmeren regelmatig werd overstemd door alle hinderlijke verkeersgeluiden. Het beleid van het gemeentebestuur had in ieder geval niet het effect dat dit afnam, hetgeen ze wel suggereerde. Het was als zo vaak bij het beleid van overheden de woorden en de praktijk hadden ogenschijnlijk niets met elkaar gemeen.

De laan stamde uit de Gouden Eeuw, toen de studenten en curatoren van de universiteit van Utrecht aan de vroedschap

van de stad hadden verzocht om het maliespel te mogen spelen in de stad, net zoals zoals dat eerder was toegestaan aan de studenten in Leiden, ook toen al de stad van de concurrent!

Hoewel je mocht verwachten dat studenten zouden studeren, was het kennelijk van alle tijden dat zij zich met spel, drank en natuurlijk met de andere of gelijke sekse vermaakten. Het maliespel was overgewaaid uit Frankrijk en was alleen daarom in die tijd al uit den boze.

Sinds twee eeuwen was het toen namelijk al verboden geweest om het balspel te spelen in de stad. De vroedschap ging echter toch akkoord en langs de baan voor het spel kwamen aan weerskanten lommerrijke wandelpaden en uitspanningen.

Tot op de dag van vandaag is die structuur bewaard gebleven, dit geeft de Maliebaan zijn karakteristieke uiterlijk.

Het maliespel verloor al snel aan het einde van de zeventiende eeuw zijn populariteit, een replica van een maliepaal is echter aan een einde van de baan nog steeds te zien.

Ik had lang over de aankoop van het pand aan de Maliebaan gearzeld, het was namelijk een niet onaanzienlijk bedrag geweest. Ik was blij dat ik het uiteindelijk toch had gekocht mede omdat de opbrengst van het pand in Hilversum boven mijn verwachting was.

Ik reed mijn auto door het nauwe poortje behoedzaam achterom, waar acht parkeerplaatsen voor mijn partners en mijzelf waren gereserveerd. Ik stapte uit en sloot de auto en liep naar de achteringang van het kantoor, gehaast kwam ik binnen.

‘Goede morgen, Katja. Hoe laat is mijn eerste afspraak?’

‘Goede morgen Jacob.’

Het klonk corrigerend, maar dat was zeker niet zo bedoeld, vermoedde ik.

‘Doe maar rustig aan, pas om tien uur, dan kun je misschien nu nog even wat stukken voor de zittingen van vanmiddag doornemen, als je daar tenminste zin in hebt. Wil je meteen koffie?’

‘Ja, graag.’

Met veel drukte liep ik mijn kantoor binnen. Ik hoorde dat Katja volgde, kennelijk had ze de stukken die ik moest lezen al op haar bureau klaar gelegd. Dat paste ook wel bij haar.

Katja Sluis gaf leiding aan het secretariaat, waar naast haarzelf nog drie andere medewerkers waren, met z’n vieren vervulden ze drie fulltime banen en ondersteunden ze de tien andere juristen die op het kantoor werkzaam waren. Kort geleden was het secretariaat nog uitgebreid met de vierde kracht, een slanke, lange jonge vrouw, Rachel. Ik was tevreden over de medewerkers van mijn secretariaat, hoewel ik nogal van mening verschilde met mijn collega’s over de aanstelling van Rachel, ik had het liever niet gezien, maar de collega’s waren, wellicht door haar uiterlijk, maar ik mocht hopen door haar ervaring en referenties, zeer geporteerd van haar. Zij deed echter iets met mij dat ik geen naam kon geven. Ik voelde onheil en schuld als ik haar zag, waarom wist ik niet. Waarschijnlijk was het een combinatie van haar bijzondere uiterlijke verschijning en mijn altijd aanwezige oerdriften. Wellicht dat ik daarom negatief was over haar aanstelling. Veel van het werk kwam op schouders van het secretariaat neer. Zij droegen alles echter voorbeeldig.

‘Met wie ook alweer?’

Ik was met mijn gedachten elders, ik had dat vaker, de dag vooruit denken zoals ik dat vaak noemde. Het was duidelijk dat Katja dat niet altijd apprecieerde, voor haar was het verstrooidheid, had ze weleens gezegd.

‘Met mevrouw Els Grinstra, weet je nog?’ reageerde Katja wat zakelijk terwijl ze mijn kantoor verliet.

Ineens was ik wakker, natuurlijk de dochter van Zuurtje, de vrouw met de zwoele stem. Door de beslommingen in het

weekeinde was ik dat helemaal vergeten. Wel bijzonder, want het was immers niet zomaar een gewone afspraak om een doorsnee casus te bespreken. Er zaten namelijk nogal wat persoonlijke aspecten aan deze zaak. Echo's uit het verleden, het rook onmiskenbaar naar geweest.

Ik had mij nog niet eens afgevraagd of ik mij wel moest inlaten met zo'n zaak, waar ik wellicht zelf vanwege Het Gilde een lichte betrokkenheid bij zou kunnen hebben, dat was immers een legitieme vraag geweest. Het leek mij beter eerst maar eens de afspraak en het gesprek af te wachten. Tenslotte voel-de ik ook nog de morele verplichting naar een lid van Het Gilde, hoewel ik niet zoveel met Zuurman op had gehad in de tijd dat hij een van de begeleiders van mijn jaarkring was geweest.

Langzaam werd de deur van mijn werkkamer open geduwd, Katja liep met nieuwe stapels papier en de gewenste koffie binnen, die zij op mijn bureau zette. De papieren ordende ze naast een stapel die ze eerder had neergelegd. Vervolgens vertrok ze weer naar haar eigen domein, zonder een woord met mij te hebben gewisseld. Zo ging het vaker tussen ons, we wisten wat we aan elkaar hadden, de rest kon ongezegd blijven, spreken schiep trouwens alleen maar verwarring. Ik nam een aantal stukken vluchtig door en dronk ondertussen traag mijn koffie. Het zou op de zittingen van vanmiddag geen probleem worden, schatte ik snel in. Ik keek in de richting van de ramen die uitkeken op de Maliebaan, ik wilde opstaan en naar het raam lopen maar bedacht me. Na wat slechts enkele seconden leek, stond Katja alweer in mijn kantoor, alsof zij de ruimte in werkelijkheid niet had verlaten.

'Mevrouw Grinstra is gearriveerd, zij zit beneden in de wacht-ruimte, zal ik haar gaan halen voor jullie gesprek?'

'Ja, dat lijkt mij goed, vraag meteen maar even waar zij geparkeerd staat, als zij tenminste met de auto is, de eventuele kosten zullen we dan voor onze rekening nemen.'

'Prima.'

En weg was Katja, als een weervrouwetje liep ze mijn kantoor in en uit. Was het een voorteken voor een wisselvallige dag? Het parkeren van een auto was het enige probleem voor mijn klanten, niet altijd was er voldoende ruimte in de laan, hoewel het aantal plaatsten onlangs nog door de gemeente was uitgebreid. Ook waren er parkeermeters geplaatst, overigens een welkome bron van inkomen voor de gemeente, het hielp echter nog steeds niet om hun altijd te ruime begroting sluitend te maken. Maar wat wil je ook, het is geld van een ander. Ik had er een gewoonte van gemaakt altijd de parkeer-kosten van mijn klanten voor rekening van mijn kantoor te laten zijn, dat werd zeker door mijn clientèle gewaardeerd en genereerde voor het kantoor nauwelijks extra kosten. Voor de goodwill van het kantoor was het een prima geste.

Ik schikte de zaken op mijn bureau nog eens, zodat het opgeruimd leek. Ik gaf graag de indruk dat ik alles onder controle had en dit soort onbenulligheden hielp daar zeker bij. Het was een modern bureau, een grote glazen plaat op aluminium schragen. Het leek een dure behangtafel had ik weleens gedacht. In het begin moest ik er zelf erg aan wennen dat ik voortdurend mijn eigen benen zag. Dat was ook de belangrijkste reden waarom ik bezoekers niet graag tegenover mij aan mijn bureau uitnodigde te gaan zitten. De benen, steeds maar die bewegende benen, zeker bij de dames. Het leidde mij maar af van waar het werkelijk over moest gaan. Bij de keuze van het bureau had ik dat aspect onvoldoende laten meewegen, ik was in hoofdzaak voor het ontwerp van het bureau gevallen, niet voor de praktische bruikbaarheid, een impuls die ik wel vaker had.

Alles in de kamer was modern en design, ik was er een liefhebber van. Aan de muur veel abstracte kunst, schilderijen en objecten. Op verschillende plaatsen in het kantoor glimmende stalen staande lampen en indirecte verlichting in het plafond.